OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Gäller för: NU-sjukvården, Sjukhusgemensam
Innehållsansvar: Märta Persson, (marpe275), Sjukhusfysiker
Godkänd av: Ulf Cederbom, (ulfce1), Enhetschef
Giltig från: 2026-08-27
Giltig till: 2028-08-27

Strålskydd för personal på vårdavdelning vid vårdande av patienter som fått ett radioaktivt läkemedel

Syfte

Dokumentets syfte är att beskriva vad personal på vårdavdelning ska tänka på när de vårdar patienter som administrerats ett radioaktivt läkemedel och på så sätt undvika stråldos till sig själv och omgivningen.

Revidering i denna version

- Enstaka språkliga korrigeringar.

Bakgrund

Radioaktiva läkemedel, som används för att avbilda kroppens funktioner alternativt behandla sjukdom, avger joniserande strålning. På nuklearmedicin ges radioaktiva läkemedel och strålningen är som högst direkt efter administrering och avtar med tiden. Det är det radioaktiva ämnet som bestämmer hur lång tid det tar. Den vanligaste radionukliden som används för undersökning är ^{99m}Tc (teknetium). ^{99m}Tc sänder ut gammastrålning och har en halveringstid på 6 timmar, dvs. efter 6 timmar har dess aktivitet halverats och efter ett dygn har den sjunkit till under 7% av den ursprungliga aktiviteten.

Personalen på nuklearmedicin är de som får högst stråldos från dessa patienter. Deras stråldos ligger långt under den tillåtna dosgränsen. Stråldoserna till personal på vårdavdelning är mycket låga, men det finns risk för kontamination vid hantering av kroppsvätskor. Det är viktigt att känna till vad man kan göra för att minska sin egen stråldos.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Strålskydd personal

^{99m}Tc

För personal på vårdavdelning kan vårdande av patient som undersökts med det radioaktiva läkemedlet ^{99m}Tc utföras som vanligt. Det finns dock några grundläggande principer som är bra att känna till. Dessa är:

- reducera tiden
- maximera avståndet
- använda skydd
- undvika kontamination.

Genom att reducera tiden nära patienten kommer du minska den stråldos du får av patienten. I de fall du inte måste vara nära patienten kan du ta ett steg bakåt. När du backar minskar stålningen till dig. Det är lämpligt att använda skydd i form av handskar eller plastförkläde vid hantering av olika kroppsvätskor i ett dygn efter att patienten har varit på nuklearmedicin, detta för att undvika kontamination. För personal på vårdavdelning behöver inte skydd så som strålskyddsförkläde användas.

Gravid personal

Då patienten administrerats ^{99m}Tc kan gravid personal vårda dessa patienter som vanligt, men om möjlighet finns är det lämpligt att annan personal tar han om patienten.

Andra radioaktiva läkemedel

NU-sjukvården använder endast ett fåtal olika radionuklider och dessa kräver i regel inget speciellt omhändertagande. Däremot kan patienter komma i kontakt med NU-sjukvården som undersökts eller behandlats med radioaktiva läkemedel på andra sjukhus. Nedan listas några saker som är bra att tänka på för dig som vårdar:

- reducera tiden
- maximera avståndet
- använda skydd
- undvika kontamination
- gravida ska undvika att vårda
- lägg eventuellt radioaktivt avfall i egen soppåse.

Beroende på radionuklid och om patienten undersökts eller fått behandling kan strålskyddsåtgärderna variera. Strålskyddsåtgärder kan vara nödvändiga i flera veckor efter behandling.

Placera patienten i ett eget rum. Försök maximera avståndet till patienter i intilliggande rum.

Det är inget problem att hjälpa till med t.ex. påklädning, toalettbesök och förflyttning. Däremot ska man ta ett steg ifrån patienten den tiden nära vård inte behövs. Gravid personal bör inte ta hand om patienten.

Vid känd eller misstänkt kontamination med kroppsvätskor ska avfallet läggas i en egen soppåse och mätas av sjukhusfysiker innan det slängs.

Kontakta sjukhusfysiker för bedömning i specifika fall.

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: NU-sjukvården, Sjukhusgemensam

Innehållsansvar: Märta Persson, (marpe275), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Ulf Cederbom, (ulfce1), Enhetschef

Dokument-ID: NU10193-1593891701-13

Version: 3.0

Giltig från: 2026-08-27

Giltig till: 2028-08-27